

Електронне наукове фахове видання "Державне управління: удосконалення та розвиток" включено до переліку наукових фахових видань України з питань державного управління (Наказ Міністерства освіти і науки України від 22.12.2016 № 1604)

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ
удосконалення та розвиток

Дніпровський державний
аграрно-економічний
університет

ДКС Центр
Видавництво ТОВ «ДКС-центр»

0 0 0 0 0 0 0

УДК 352+353+379.8

В. І. Шарий,

*д. держ. упр., завідувач кафедри документознавства та інформаційної діяльності
Східноєвропейського університету економіки і менеджменту*

ДІЯЛЬНІСТЬ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ У СФЕРІ НАДАННЯ РЕКРЕАЦІЙНИХ ПОСЛУГ

V. I. Shary,

*Doctor in Public Administration, the Head of Department Documentation and information activities
East European University of Economics and Management*

ACTIVITIES OF LOCAL SELF-GOVERNMENT BODIES IN THE PROVISION OF RECREATION SERVICES

У статті досліджено особливості діяльності органів місцевого самоврядування у сфері надання якісних рекреаційних послуг, розкрито їх значення для відновленням духовних, розумових і фізичних сил людини. Установлено, що головний акцент має бути зроблено на повноваженнях органів місцевого самоврядування у цій сфері, їх взаємодії з суб'єктами господарювання, удосконаленні процедури міжмуніципального співробітництва щодо надання якісних рекреаційних послуг територіальній громаді.

Рівень обслуговування населення, виходячи з умов формування та застосування соціальних стандартів і нормативів повинен забезпечувати реалізацію закріплених Конституцією України, законами України, Європейською хартією місцевого самоврядування та іншими документами соціальних гарантій та принципів. Складність вирішення цих завдань полягає в тому, що орган місцевого самоврядування має чітко визначити підходи, форми та методи територіальної організації та організаційного управління мережею підприємств сфери обслуговування на основі відповідних наукових обґрунтувань, щоб забезпечити виконання вимог членів територіальної громади.

Це передбачає визначення основних цілей цього процесу, які повинні будуватися на засадах взаємовигідного співробітництва, приносити економічну, соціальну і екологічну користь. Визначено можливі варіанти співробітництва органів місцевого самоврядування з суб'єктами господарювання шляхом укладення договірних відносин між ними, формування рекреаційної інфраструктури та ін.

The article deals with activities of local self-government bodies in the provision of recreation services, defines by their importance to the restoration of spiritual, mental and physical powers of people. It is established that the emphasis should be placed on the powers of local authorities in this area, their interaction with business entities, improve procedures for inter-municipal cooperation in providing quality recreational services local community.

The level of public service is based on the conditions of formation and used of social standards and norms which should enshrine in the Constitution of Ukraine, laws of Ukraine, of the Charter and other documents of social guarantees and principles. The complexity of these tasks is that local government should clearly define the approaches, methods and forms of territorial organization and organizational management of the network of servicing enterprises based on relevant scientific studies to ensure that the requirements of members of the local community.

It is involve identifying key goals of this process, which should be based on mutually beneficial cooperation and bring economic, social and environmental benefits. It is determined the possible cooperation with local government entities by entering into contractual relationships between them, forming recreational infrastructure and others.

Ключові слова : *рекреаційні послуги, рекреаційно-туристичні ресурси, суб'єкти господарювання, міжмуніципальне співробітництво, договір про співробітництво, органи місцевого самоврядування.*

Keywords: *recreational services, recreational and tourist resources, business entities, Intermunicipal cooperation, agreement cooperation, local government.*

Постановка проблеми. Організація надання якісних рекреаційних послуг населенню передбачає виконання органами місцевого самоврядування (ОМС) широких повноважень. Це стосується діяльності відповідних установ та організацій виробничої, а також соціальної сфери щодо прийняття рішень з надання рекреаційних послуг. Планується залучення на договірних засадах підприємств, установ та організацій до участі в обслуговуванні населення та вжитті заходів щодо розширення мережі таких підприємств, використанні бюджетних коштів на утримання рекреаційно-туристичної інфраструктури в належному стані та ін.

Аналіз останніх наукових досліджень і публікацій. Для дослідження проблеми підвищення ефективності діяльності ОМС щодо надання рекреаційних послуг значний інтерес становлять наукові праці В. Анопрієнко, П. Біленчука, О. Бейдика, В. Бессонової, В. Величко, Л. Вяткіна, Л. Давиденко, П. Любченка та ін. авторів. Незважаючи на досить значну кількість змістовних наукових праць з даного напрямку, потребують більш ґрунтовного дослідження питання міжмуніципального співробітництва ОМС, а також їх взаємодії з суб'єктами господарювання у сфері надання якісних рекреаційних послуг.

Метою даної статті є визначення основних напрямів діяльності ОМС щодо надання якісних рекреаційних послуг, спрямованих на підвищення рівня забезпечення потреб у рекреаційних послугах мешканців територіальних громад.

Виклад основного матеріалу. Сфера послуг є однією з найперспективніших галузей економіки населених пунктів, яка швидко розвивається. Вона охоплює широке поле діяльності: від торгівлі і транспорту до фінансування, страхування, посередництва найрізноманітніших видів, а також забезпечення потреб у рекреаційній сфері. Готелі та ресторани, пральні і перукарні, учбові і спортивні заклади, туристичні підприємства, радіо - і телестанції, консультаційні підприємства, медичні установи та курортно-лікувальні заклади, музеї, кіно і театри належать до сфери послуг. Практично всі підприємства та організації в населених пунктах у тому чи іншому ступені надають послуги. Як показує практика розвинених країн, по мірі ускладнення виробництва і насичення ринку товарами росте попит на послуги. В Україні сфера послуг розвивається інтенсивніше, ніж виробнича сфера за темпами зростання і за появою нових видів послуг, за її пристосуванням до потреб ринку і споживачів.

Для організацій, що займаються послугами, важливо розуміти природу і суть послуг, зважати на їх специфіку в управлінні. Але стосовно діяльності ОМС такі особливості не розкриті. Певна складність з'ясування природи правомочностей ОМС пов'язана з тим, що вони набувають певної самостійності, оскільки виконують не лише певні обов'язки перед громадою, а й частину функцій, що їм доручена державою. На думку П.Любченко, існує чіткий поділ компетенції місцевого самоврядування за її походженням на власну, делеговану та договірну [9, с. 93]. Якщо власна компетенція місцевого самоврядування – це значна частина питань місцевого значення, які або прямо віднесені до його відома, або не відносяться до відома жодного з органів державної влади або іншого органа місцевого самоврядування; делегована компетенція – це питання загальнодержавного та місцевого значення, які згідно із Конституцією та законами віднесені до відома державної влади, але їх вирішення в силу вимог ефективності та економії делегується державою органам і посадовим особам місцевого самоврядування, то до договірної компетенції місцевого самоврядування слід віднести питання державного або місцевого значення, які на договірній основі передаються з відома одного органа іншому [1, с. 35].

На думку Г. Чапали, виділення договірної компетенції місцевого самоврядування в окрему групу дає змогу дійти висновку, що наділення останнього делегованими повноваженнями має відбуватися не на договірних засадах, а в силу одностороннього веління з боку держави. Проте, знову ж таки, природа обов'язку ОМС, підпорядковуючись такому велінню виконувати делеговані повноваження, має бути чимось обґрунтована. Питання про природу такого обов'язку не виникає відносно органів державної влади, але якщо відмовитись від розуміння ОМС як суто державних органів, що відрізняються з-поміж інших лише специфічним порядком їх формування за участю місцевого населення, тобто констатує місцеве самоврядування як автономний, не “вмонтований в державний механізм інститут, єдиною логічною підставою для покладання на самоврядні органи здійснення делегованих повноважень може бути лише їх власна зацікавленість [13, с.87-120].

Згідно із частиною 1 ст. 143 Конституції України, “територіальні громади села, селища, міста безпосередньо або через утворені ними органи місцевого самоврядування управляють майном, що є в комунальній власності; затверджують програми соціально-економічного та культурного розвитку і контролюють їх виконання; затверджують бюджети відповідних адміністративно-територіальних одиниць і контролюють їх виконання; встановлюють місцеві податки і збори відповідно до закону; забезпечують проведення місцевих референдумів та реалізацію їх результатів; утворюють, реорганізують та ліквідовують комунальні підприємства, організації і установи, а також здійснюють контроль за їх діяльністю; вирішують інші питання місцевого значення, віднесені законом до їхньої компетенції” [7].

Виходячи з дефініції статті Конституції України, зазначений перелік найважливіших питань місцевого значення, віднесених до відання територіальних громад села, селища та утворених ними ОМС, не є вичерпним, оскільки територіальні громади та їх органи можуть вирішувати й інші питання місцевого значення, віднесені законом до їх відання. Конституція України подальшу конкретизацію повноважень покладає на поточне чинне законодавство. Ним до відання ОМС відноситься чимало питань у галузі освіти, охорони здоров'я, довкілля, регулювання земельних відносин, житлово-комунального, торговельного, побутового та іншого обслуговування населення, місцевого транспорту та соціального захисту населення, що стосуються інтересів місцевого населення, територіальної громади, тобто публічних інтересів.

Повноваження ОМС поділяються на самоврядні, або так звані “власні”, в межах яких вони діятимуть самостійно, і делеговані, за виконання яких вони підконтрольні відповідним органам виконавчої влади. Делеговані державою повноваження встановлюються центральним урядом у законодавчому порядку і передбачають відповідну

передачу фінансових і матеріальних ресурсів, виконання цих обов'язків підконтрольне державі [2, с. 186-204]. І на перший план, знов-таки виступають публічні інтереси, інтереси територіальної громади.

Здійснення органами територіальної громади певних функцій має у своїй основі зацікавленість місцевого співтовариства у їх здійсненні. Це повинен бути вільний вибір між власними інтересами територіальної громади, функціями ОМС та функціями органів держави. Чинне законодавство має тенденцію до розширення меж компетенції діяльності місцевого самоврядування, не має місця створення умов діяльності тільки в конкретній сфері.

Саме тому питання діяльності ОМС у рекреаційній сфері потребує особливої уваги. Сучасні умови життєдіяльності ТГ тісно пов'язані із суттєвим підвищенням значення рекреації, вплив якої на розвиток багатьох інших видів економічної діяльності постійно збільшується. Значення рекреації суттєво зростає через негативні наслідки науково-технічного прогресу, інтенсифікацію суспільного виробництва, погіршення стану навколишнього середовища та умов життя в урбанізованих територіях як сфери, нейтралізуючої виробничі стреси, нервово-психічні навантаження, втому від монотонної праці, гіподинамію тощо.

Розвиток рекреаційної сфери передбачає неперервний пошук оптимального співвідношення між освоєнням нових ресурсів і відновленням їх властивостей, між збереженням унікальних об'єктів і територій та забезпеченням потреб населення у відпочинку тощо. Раціонально організоване надання рекреаційних послуг населенню сприяє проведенню природоохоронних заходів, покращанню медичного обслуговування, розширенню послуг харчування, торгівлі, побуту, відпочинку та розваг на певній території. Система конституційно-правових засад місцевого самоврядування покликана забезпечити потреби населення України через створення необхідних умов для надання йому належного рівня послуг.

Більшість дослідників місцевого самоврядування [2] сходяться на думці, що задекларовані засади не завжди реалізуються на практиці. Положення багатьох законодавчих актів, зокрема й деякі пункти Конституції України, не повністю відповідають принципам Європейської Хартії місцевого самоврядування [5], яка після її ратифікації в Україні стала частиною національного законодавства. У цьому контексті, особливого значення набувають питання організаційного забезпечення принципу законності у сфері місцевого самоврядування, оскільки правова самостійність місцевого самоврядування та його органів визначає наявність їх власних повноважень, регламентованих Конституцією або законом. Відповідно до ст. 4 Європейської Хартії місцевого самоврядування у межах окреслених повноважень ОМС мають право на повну свободу дій для здійснення власних ініціатив з будь-якого питання, віднесеного до відання місцевого самоврядування [5]. Організаційна самостійність основних суб'єктів місцевого самоврядування (територіальних громад та його органів) надає їм можливість самостійно визначати свою власну структуру з тим, щоб вона відповідала місцевим потребам і забезпечувала ефективне управління.

Так, рекреаційні потреби населення мають бути важливою сферою, якою мають опікуватись ОМС. Відповідно до ч. 1 ст. 142 Конституції України [7] та ч. 3 ст. 3 Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні" [11], матеріально-фінансова самостійність місцевого самоврядування полягає у праві територіальних громад та утворених ними ОМС на володіння, користування та розпоряджання майном, яке є в їх комунальній власності, а саме: рухоме і нерухоме майно, земля, природні ресурси, що є у власності територіальних громад сіл, селищ, міст, районів у містах, а також об'єкти їх спільної власності, що перебувають в управлінні районних та обласних рад. Звідси, комунальне майно може включати об'єкти, діяльність яких спрямована на забезпечення рекреаційних потреб. Водночас складність реалізації цього питання, а також наявність значного обсягу питань життєзабезпечення територіальних громад на місцевому й регіональному рівнях, у значній мірі пов'язана зі здатністю території чи ресурсів здійснювати організацію комплексу заходів, пов'язаних із відпочинком, оздоровленням людини, тобто задовольняти її попит, сприяти фізичному і духовному розвитку, у межах своєї адміністративно-територіальної одиниці.

З цього приводу О. Амош та В. Мамутов [10] зосереджують увагу саме на здатності території забезпечувати попит людей у відпочинку поряд із ресурсним забезпеченням. Це включає також характер діяльності зацікавлених сторін, зокрема результативність їх діяльності, яка власне визначає якість організації рекреаційної діяльності ОМС. Мова йде про функціонування ОМС, громадських організацій, активність населення щодо нарощення та ефективного використання рекреаційного потенціалу території шляхом реалізації різноманітних проектів рекреаційного спрямування, розбудови інфраструктурного забезпечення та просування рекреаційних можливостей території шляхом формування місцевих та регіональних програм розвитку рекреаційного потенціалу, створення нових форм і видів відпочинку; скорочення часу функціонування рекреаційних підприємств і маршрутів, промоції перспектив розвитку

територій у рекреаційній сфері тощо. Це свідчить про те, що рекреаційна сфера є однією із небагатьох галузей, розвиток потенціалу якої дозволить забезпечити вищезазначені напрями. Це пов'язано, в першу чергу, із системою економічних, соціальних та екологічних передумов, які визначають її функціонування.

При цьому основними економічними передумовами розвитку рекреаційного потенціалу території є висока прибутковість рекреаційної діяльності, низький рівень інвестицій при започаткуванні діяльності та порівняно невеликі витрати на створення нових робочих місць; екологічними – необхідність відновлення здоров'я, значне забруднення довкілля та зростання рівня урбанізації; соціальними – розширення діапазону потреб, які включають прагнення до здорового способу життя, активного повноцінного відпочинку тощо [3, с. 7]. Виходячи з цього, від раціональної організації рекреаційної управлінської діяльності ОМС, у великій мірі залежить функціонально-компонентна і територіальна організація рекреації на основі міжмуніципального співробітництва, яке передбачає оптимізацію системи адміністративно-територіального устрою, покращення комунальних послуг, які надаються громадянам.

У зв'язку з цим, відповідно до норм Конституції України, Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні", Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади, має стимулюватись формування на добровільній договірній основі об'єднань відповідних ланок адміністративно-територіальної системи для ефективного вирішення спільних проблем. Формування і функціонування таких об'єднань має розглядатись як попередній крок для майбутнього укрупнення цих ланок [12, с. 8]. За цієї умови ОМС отримують більший обсяг повноважень, вони можуть вільно і на власний розсуд організовувати надання рекреаційних та інших видів послуг громадянам та виконувати адміністративні функції.

При цьому співпраця з іншими ОМС часто може бути дуже корисною. Адже ОМС можуть об'єднувати свої ресурси, якщо це допомагає їм покращити ефективність їх використання. Вони можуть обмінюватись власним досвідом у наданні рекреаційних послуг; можуть прийти до висновку, що ефективно надання такого виду послуг є можливим на території, яка за площею перевищує територію окремого ОМС; можуть навіть існувати законодавчі вимоги щодо надання рекреаційних послуг саме у форматі міжмуніципального співробітництва [12, с. 8-9].

Зважаючи на це, актуальним завданням є удосконалення законодавства з питань місцевого самоврядування, власності, земельного і бюджетного законодавства та норм інших, пов'язаних із цією сферою, галузей права. Передусім потребує визначення єдиних загальнодержавних соціальних стандартів та вимог щодо надання населенню рекреаційних послуг державними органами й ОМС, реалізація правових умов і стимулів для укрупнення та прискорення формування економічно і фінансово спроможних ТГ, розвитку співробітництва між ОМС, їх добровільного об'єднання в асоціації, союзи та інші формування для вирішення питань, що становлять для них спільний інтерес (вирішення проблем охорони навколишнього середовища, раціонального використання наявних природних ресурсів, охорони здоров'я тощо).

Відповідно, регулювання сфери рекреаційних послуг передбачає чітке розмежування функцій влади та правової компетенції між усіма рівнями територіальної системи на основі децентралізації; розширення самостійності ОМС та підвищення відповідальності всіх суб'єктів господарської діяльності; реалізації норм раціонального природокористування та нормалізації екологічного становища. У разі створення добровільного об'єднання, варто передбачати можливість делегування ОМС відповідним органам таких об'єднань визначених повноважень та передачу матеріальних і фінансових засобів, необхідних для їх виконання. У подальшому такі об'єднання можуть стати базою для створення укрупнених адміністративно-територіальних одиниць.

В умовах здійснення реформ, вирішення проблем комплексного соціально-економічного розвитку територій все більше покладається на ОМС. У цьому контексті виникає питання щодо налагодження взаємовідносин суб'єктів підприємництва з ОМС у сфері надання рекреаційних послуг, які повинні будуватись на засадах взаємокорисного співробітництва і приносити економічну, соціальну і екологічну користь та враховувати наступні заходи [4]:

1. Здійснення екскурсійної діяльності і надання рекреаційних послуг на договірних засадах шляхом укладання угод про співробітництво з організації рекреаційного та туристично-екскурсійного обслуговування між суб'єктом підприємництва і виконавчим комітетом відповідної ради.

2. Розроблення умов надання пільг по сплаті місцевих податків і зборів для юридичних або фізичних осіб, які беруть активну участь у соціально-економічному розвитку території і формуванні її рекреаційної інфраструктури.

3. Умови та порядок створення відповідною радою фонду розвитку рекреації шляхом укладення угод із суб'єктами підприємницької діяльності, які надають рекреаційні послуги, на передачу певної частини прибутку від їх діяльності в місцевий бюджет для його цільового використання. Створення такого фонду забезпечить накопичення фінансових ресурсів для розробки і реалізації цільових програм по розвитку рекреаційної інфраструктури.

Загалом, реформа місцевого самоврядування, яка проводиться в Україні, передбачає більш високу орієнтацію діяльності ОМС та їх службовців перш за все на надання якісних послуг громадянам. Якість цих послуг є одним із головних критеріїв оцінки діяльності муніципального управління, тому що визначає цінність місцевого самоврядування для громадян. Основна мета реформи – забезпечення населення необхідним рівнем послуг та збалансований розвиток усієї території держави, а однією з базових засад є додержання гарантованих державою соціальних стандартів для кожного громадянина незалежно від місця його проживання.

Висновки. Отже цілком зрозуміло, що забезпечення споживача якісними послугами має динамічний характер і залежить як від сприйняття послуги під час споживання, так і від очікувань, сподіваної корисності послуги як блага. Вирішення зазначених проблем має на меті регулювання обох детермінант якості, інакше політика надання якісних послуг буде мати більше декларативний, а ніж дієвий характер. Чітке визначення сфери відповідальності ОМС і певним регулюванням, раціоналізацією очікувань громади.

Література.

1. Бежаев О. Г. Межбюджетные отношения: теория и практика реформирования / О. Г. Бежаев ; под ред. М. А. Яхьева. – М. : Экзамен, 2001. – 128 с.
2. Біленчук П. Д. Місцеве самоврядування в Україні (муніципальне право) : навч. посіб. / П. Д. Біленчук, В. В. Кравченко, М. В. Підмогильний. – К. : Атіка, 2000. – 304 с.
3. Вяткин Л. А. Туризм и спортивное ориентирование: Учеб. пособие для студентов пед. вузов / Л. А. Вяткин, Е. В. Сидорчук, Д. Н. Немытов. – М.: АСАДЕМІА, 2001. – 208 с.
4. Давиденко Л. І. Регулювання туристсько-екскурсійної діяльності в контексті підвищення ролі органів місцевого самоврядування / Л. І. Давиденко, Н. Й. Коніщева, Л. С. Ляхова та ін. // Матеріали Междунар. науч.–практ. конф. “Актуальные проблемы управления ресурсами городского развития” (20 ноября 2003 г., г. Донецк). – Донецк: Ін-т економіко-правових досліджень НАН України, 2003. – С. 194 – 199.
5. Європейська Хартія місцевого самоврядування : Міжнародний документ від 15 жовтня 1985 р. [Електронний ресурс] : – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_036
6. Камінська Н. В. Місцеве самоврядування: теоретико-історичний і порівняльно-правовий аналіз: Навч. посіб. / Н. В. Камінської // – К: КНТ, 2010. – 232 с.
7. Конституція України : Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
8. Лихачов С. В. Щодо функцій органів місцевого самоврядування в Україні [Електронний ресурс] / С. В. Лихачов // Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/old_jrn/e-journals/FP/2010-2/10lcvcvu.pdf Назва з екрана
9. Любченко П. М. Компетенція суб'єктів місцевого самоврядування / П. М. Любченко. – Х. : Модель світу, 2001. – 224 с.
10. Макутов В. К. Рекреация : социально-экономические и правовые аспекты / В. К. Макутов, А. И. Амоша; Академия наук Украины. Институт экономики промышленности. – Киев: Наук. думка, 1992. – 141 с.
11. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21 травня 1997 р. № 280/97-ВР – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80> – Назва з екрана.
12. Розвиток міжмуніципального співробітництва: вітчизняний та зарубіжний досвід : посіб. / під редакцією В. В. Толкованова. – Київ, Видавництво “Крамар”. – 2011. – 261 с.
13. Чапала Г. В. Місцеве самоврядування в системі публічної влади : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / Чапала Геннадій Владиславович. – Х., 2004. – 203 с.

References.

1. Bezhaev, O. G. (2001), *Mezhhudzhethnye otnoshenija: teorija i praktika reformirovanija* [Intergovernmental Relations: Theory and Practice of reforming], Jekzamen, Moskva, Rossija.
2. Bilenchuk, P. D. (2000.), *Mistseve samovriadvannia v Ukraini (munitsypal'ne pravo)* [Local government in Ukraine (municipal law), Atika, Kyiv, Ukraine.
3. Vjatkin, L. A. (2001), *Turizm i sportivnoe orientirovanie* [Hiking and orienteering], ASADEMIA, Moskva, Rossija.
4. Davydenko, L. I., Konischeva N. J. and Liakhova L. S. (2003), “Adjusting tourist and excursion activities in the context of enhancing the role of local authorities”, *Aktual'ne roblemy upravleniya resursamy horodskoho razvytyia* [Actual problems of management of urban development resources], *Materialy Mezhdunarodnoj nauchno–prakticheskoy konferencii*

[International scientific-practical conference], Yn–t ekonomyko-pravovyukh yssledovanyj NAN Ukrainy, Donetsk, Ukraine, pp. 194 – 199.

5. The official site of Verkhovna Rada of Ukraine, (1985), “Yevropejs'ka Khartiia mistsevoho samovriaduvannia“, available at: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_036 (Accessed 24 February 2016).

6. Kamins'ka, N. V. and Amosha A. Y. (2010), *Mistseve samovriaduvannia: teoretyko-istorychnyj i porivnial'no-pravovyj analiz*, [Local government: theoretical, historical and comparative legal analysis], KNT, Kyiv, Ukraine.

7. The Verkhovna Rada of Ukraine, (1996), The Law of Ukraine, “The Constitution of Ukraine”, available at: <http://https://kievcity.gov.ua/news/33643.html> (Accessed 24 February 2016).

8. Lykhachov, S. V. (2010), “As for the functions of local government in Ukraine” *Schodo funktsij orhaniv mistsevoho samovriaduvannia v Ukraini* [Online], available at: : http://www.nbu.gov.ua/old_jrn/e-journals/FP/2010-2/10lcvcvu.pdf Nazva z ekrana

9. Liubchenko, P. M. (2001), *Kompetentsiia sub'ektiv mistsevoho samovriaduvannia* [The competence of local government], Model' svitu, Kharkiv, Ukraine.

10. Mamutov, V. K. (1992), *Rekreacija : social'no-jekonomicheskie i pravovye aspekty* [Recreation: socio-economic and legal aspects],], Naukova dumka, Kyiv, Ukraine.

11. The Verkhovna Rada of Ukraine (1997), The Law of Ukraine “On local government in Ukraine, available at: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80>, (Accessed 24 February 2016).

12. *Rozvytok mizhmunitsypal'noho spivrobotnytstva: vitchyznianyj ta zarubizhnyj dosvid* [The development of inter-municipal cooperation: national and international experience], Vydavnytstvo “Kramar”, Kyiv, Ukraine.

13. Chapala, G.V. (2004), “Local government in system of public authorities”: of Ph.D. dissertation, Legal Sciences, Yaroslav the Wise National Law University of Kharkiv, Kharkiv, Ukraine.

Стаття надійшла до редакції 11.09.2016 р.

ТОВ "ДКС Центр"

Брошу